

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 3/2014-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. mája 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka v konaní o sťažnosti R. M., zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Kubikom, Poľná cesta 966/9, Dunajská Streda, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Obdo V 23/2013 (pôvodne vedenej pod sp. zn. 1 Obdo V 29/2010 a 1 Obdo V 19/2012), takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo R. M. podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Obdo V 23/2013 (pôvodne vedenej pod sp. zn. 1 Obdo V 29/2010 a 1 Obdo V 19/2012) p o r u š e n é b o l o .

2. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo V 23/2013 konal bez zbytočných prietahov.

3. R. M. priznáva finančné zadostučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť R. M. trovy právneho zastúpenia spolu v sume 331,13 € (slovom tristotridsaťjeden eur a trinásť centov) na účet jeho advokáta JUDr. Petra Kubika, Poľná cesta 966/9, Dunajská Streda, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 3/2014-12 z 22. januára 2014 prijal na ďalšie konanie sťažnosť R. M. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Kubikom, Poľná cesta 966/9, Dunajská Streda, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Obdo V 23/2013 (pôvodne vedenej pod sp. zn. 1 Obdo V 29/2010 a sp. zn. 1 Obdo V 19/2012).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou 19. októbra 2004 domáhal zaplatenia náhrady škody v sume 5 269 849 Sk s príslušenstvom proti žalovaným obchodnej spoločnosti J & T ASSET MANAGEMENT, správcovská spoločnosť, a. s., Bratislava, a B. P. (ďalej aj „žalovaní“). V predmetnom konaní bol neskôr podaný návrh na rozšírenie predmetu konania na sumu 13 167 116 Sk (437 068,18 €) s príslušenstvom a do konania ako žalovaná v 3. rade vstúpila Československá obchodná

banka, a. s., Bratislava. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 3 Cbm 61/2004 z 25. februára 2008 žalobu sťažovateľa zamietol a uvedený rozsudok bol následne na základe sťažovateľom podaného odvolania potvrdený rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 84/2008 z 19. februára 2009. Konanie v predmetnej veci trvalo spolu štyri roky a štyri mesiace.

Sťažovateľ podal 14. apríla 2009 proti rozsudku najvyššieho súdu z 19. februára 2009 dovolanie. Súdny poplatok za podané dovolanie v sume 52 448,12 € bol sťažovateľom uhradený 15. februára 2010 a konanie o ňom bolo vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 1 Obdo V 29/2010. Spis v tejto veci sa v období od 1. marca 2010 do 13. apríla 2010, t. j. mesiac a pol nachádzal na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky v dôsledku sťažovateľom podaného podnetu na podanie mimoriadneho dovolania a taktiež bol zaslaný ústavnému súdu v dôsledku sťažovateľom podanej sťažnosti a vrátený späť najvyššiemu súdu 15. novembra 2010. Vedomý si týchto skutočností sťažovateľ trpezlivo čakal na vybavenie svojho dovolania viac ako dva roky.

Pri nahliadnutí do spisu 23. júla 2012 právny zástupca sťažovateľa zistil, že spis v tejto veci bol 4. mája 2012 vrátený krajskému súdu bez rozhodnutia o dovolaní pre účely odstránenia formálnych nedostatkov spisu (napr. vyznačenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti, založenie originálu dovolania do spisu, vyhotovenie predkladacej správy najvyššiemu súdu). Krajský súd 22. augusta 2012 následne opätovne predložil spis najvyššiemu súdu a bola mu pridelená nová sp. zn. 1 Obdo V 19/2012.

V dôsledku uvedeného postupu najvyššieho súdu podal sťažovateľ v apríli 2013 sťažnosť na prieťahy v konaní, ktorou namietal, že najvyšší súd o jeho dovolaní nerozhodol po viac ako štyroch rokoch a šiestich mesiacoch od jeho podania a deväť rokov od podania návrhu na začatie konania.

Vzhľadom na právny a faktický stav uvedenej veci je sťažovateľ toho názoru, že najvyšší súd porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Právnu vec, ktorá je predmetom dovolania, nie je podľa sťažovateľa možné z právnej či skutkovej stránky považovať za natoľko zložitú, aby ňou bolo možné ospravedlniť uvedenú dĺžku konania. Podstatou žaloby sťažovateľa o náhradu škody je totiž to, že sťažovateľ ako podielnik Reštitučného otvoreného podielového fondu (ďalej len „ROPF“), ktorý bol spravovaný žalovaným v prvom rade, spolu s ostatnými žalovanými porušili svoje povinnosti vyplývajúce zo zákona č. 385/1999 Z. z. o kolektívnom investovaní v znení neskorších predpisov, čím spôsobili sťažovateľovi, ako aj ostatným podielnikom ROPF škodu. Posúdenie veci zjednodušuje, že porušenie povinnosti žalovaných bolo konštatované Úradom pre finančný trh rozhodnutím sp. zn. GRUFT-113/20047/SANE z 24. februára 2004 a rozhodnutím sp. zn. GRUFT-126/20047/SANE z 23. novembra 2004, kde bola určená aj suma škody spôsobená žalovanými. Súdny s poukazom na § 135 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) boli v rámci konania vo veci samej týmito rozhodnutiami viazané, v priebehu súdneho konania bolo potrebné iba odvodiť z celkovej už zistenej škody časť pripadajúcu na sťažovateľa a ustáliť príčinnú súvislosť medzi porušením povinnosti žalovaných a vzniknutou škodou. Z právnej stránky ide o klasický a relatívne jednoduchý prípad ustálenia existencie predpokladov zodpovednosti za škodu s tým, že väčšina predpokladov tejto zodpovednosti už bola prv zistená v administratívnom konaní.

Pre sťažovateľa má konanie vo veci samej osobitný význam nielen z morálneho hľadiska, pretože sa cíti byť konaním žalovaných podvedený, ale navyše je pre neho dôležitý aj z finančného hľadiska, keďže utrpel nemalú škodu a vynaložil už nemalé náklady v doterajšom priebehu súdneho konania na uplatnenie svojich práv a právom chránených záujmov. Iba zaplatený súdny poplatok na súdoch rôznych stupňov predstavuje sumu presahujúcu 100 000 €.

Sťažovateľ sa v celom priebehu konania snažil vystupovať aktívne, uplatňovať svoje práva a právom chránené záujmy čo najefektívnejšie a svojím konaním alebo svojou nečinnosťou prietahy v konaní nezapríčinil.

Naproti tomu postup súdov, osobitne najvyššieho súdu, nemožno hodnotiť tak, že by nimi bolo naplnené právo sťažovateľa na právo na prerokovanie veci v primeranej lehote a bez zbytočných prietahov. Z už uvedeného je zrejmé, že najvyšší súd sa prvýkrát dovolaním sťažovateľa zaoberal až po troch rokoch a od opätovného vrátenia spisu z krajského súdu na najvyšší súd uplynul ďalší rok bez toho, aby o dovolaní sťažovateľa bolo rozhodnuté, napriek sťažovateľom podanej sťažnosti na prietahy. Podľa štatistík Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky „*priemerná dĺžka súdneho konania v obchodných veciach bola v roku 2012 na Slovensku 13,8 mesiaca*“. Dovolacie konanie na najvyššom súde vo veci sťažovateľa prebieha viac ako trojnásobne dlhšie a trvá rovnaký čas ako konania na súdoch zúčastnených na rozhodovaní vo veci samej do podania dovolania. Podľa sťažovateľa je potrebné poukázať aj na to, že „*celé konanie na súdoch rôznych stupňov prebieha už deväť rokov*“. Predmetnou vecou sa najvyšší súd podľa sťažovateľa jednoducho nezaoberal, a tým zapríčinil vznik prietahov v tomto konaní, čo je poburujúce aj s ohľadom na celkovú sumu štátu zaplatených súdnych poplatkov (viac ako 100 000 €), za ktoré štát nebol schopný zabezpečiť ochranu jeho základných práv.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo V 19/2012 porušené, prikáže najvyššiemu súdu, aby v uvedenom konaní konal bez zbytočných prietahov, prizná mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 52 448,12 €, ako aj náhradu trov konania.

Na základe výzvy ústavného súdu sa v predmetnej veci vyjadril predseda najvyššieho súdu, v zastúpení JUDr. Juraja Semana, prípisom č. k. Kp 3/2013-63 zo 14. februára 2014, v ktorom popísal priebeh konania vo veci sp. zn. 1 Obdo V 19/2012 takto:

„Predmetom konania v právnej veci sťažovateľa (v procesnom postavení žalobcu) na najvyššom súde bolo rozhodovanie jeho dovolaní proti rozsudku najvyššieho súdu č. k. 6 Obo 84/2008-428 z 19. februára 2009, ktorý nadobudol právoplatnosť 24. marca 2009, v znení opravného uznesenia č. k. 6 Obo 84/2008-450 zo 14. apríla 2009. Napadnutým

rozsudkom najvyšší súd potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Cbm 61/2004-382 z 20. novembra 2007 v znení opravného uznesenia č. k. 3 Cbm 61/2004-403 z 25. februára 2008 a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému v 3. rade trovy odvolacieho konania v sume 1.548,81 eur.

Ako vyplýva zo záznamov aplikácie Súdny manažment, dovolanie sťažovateľa v predmetnej veci bolo tunajšiemu súdu doručené 11. mája 2010 a zaevidované pod spisovou značkou I Obdo V 29/2010. Dňa 27. októbra 2010 bol spis zaslaný na ústavný súd a dňa 15. novembra 2010 vrátený najvyššiemu súdu. Najvyšší súd listom zo dňa 30. apríla 2012 vrátil spis sp. zn. 3 Cbm 61/2004 Krajskému súdu v Bratislave bez rozhodnutia o dovolaní s pokynom odstrániť vytknuté nedostatky vzniknuté pred predložením súdneho spisu dovolaciemu súdu a brániace vecnému prejednaniu podaného dovolania. Jeden z vytýkaných nedostatkov spočíval v tom, že súd prvého stupňa nepredložil najvyššiemu súdu na rozhodnutie dovolanie žalobcu proti uzneseniu najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho č. k. 6 Obo 89/2009-526 zo 16. decembra 2009, ktorým najvyšší súd potvrdil odvolaním žalobcu napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Cbm 61/2004-503 zo 17. júla 2009, ktorým súd prvého stupňa nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Za tejto situácie považoval najvyšší súd predloženie dovolania vo veci samej súdom prvého stupňa za predčasné, s poukazom na to, že najskôr treba rozhodnúť o dovolaní žalobcu proti procesnému rozhodnutiu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, od ktorého rozhodnutia sa odvíja zaplatenie alebo nezaplatenie súdneho poplatku žalobcom za ním podané dovolanie vo veci samej. Ak by totiž žalobca ani po rozhodnutí dovolacieho súdu o odmietnutí jeho dovolania vo veci oslobodenia od súdnych poplatkov nezaplatil poplatok za dovolanie vo veci samej, súd prvého stupňa by musel do volacie konanie zastaviť a v takom prípade by sa spis už nepredkladal dovolaciemu súdu na konanie a rozhodnutie o dovolaní vo veci samej.

Krajský súd v Bratislave, nerešpektujúc pokyny dovolacieho súdu, dňa 27. augusta 2012 predložil najvyššiemu súdu na rozhodnutie nielen dovolanie žalobcu vo veci oslobodenia od súdnych poplatkov, ale aj dovolanie proti rozsudku č. k. 6 Obo 84/2008-428 z 19. februára 2009. Dovolanie vo veci oslobodenia od súdnych poplatkov sa viedlo pod sp. zn. I Obdo V 20/2012 a dovolanie vo veci samej bolo zapísané pod sp. zn. I Obdo V 19/2012. Vo veci sp. zn. I Obdo V 20/2012 vydal najvyšší súd dňa 26. septembra

2013 uznesenie, ktorým odmietol dovolanie žalobcu proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 6 Obo 89/2009-526 zo 16. decembra 2009 (potvrdzujúce rozhodnutie súdu prvého stupňa o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov). V konaní sp. zn. 1 Obdo V 19/2012 najvyšší súd listom z 26. septembra 2013 vrátil spis sp. zn. 3 Cbm 61/2004 súdu prvého stupňa bez rozhodnutia o dovolaní ako predčasne predložený s upozornením, že povinnosťou súdu prvého stupňa je doručiť účastníkom konania uznesenie dovolacieho súdu z 26. septembra 2013 sp. zn. 1 Obdo V 20/2012. Poukázal tiež na to, že od tohto doručenia a následného oboznámenia sa žalobcu s obsahom doručovaného uznesenia sa odvíja zaplatenie alebo nezaplatenie súdneho poplatku žalobcom za ním podané dovolanie vo veci samej. V prípade, ak ani po doručení predmetného uznesenia žalobca nezaplatí súdny poplatok za dovolanie proti rozsudku najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho, bude povinnosťou súdu prvého stupňa z tohto dôvodu zastaviť dovolacie konanie. Pre prípad, že dovolateľ súdny poplatok už zaplatil (o čom dovolací súd napriek tvrdeniam dovolateľa na tretej strane dovolania nenašiel v súdnom spise žiadny doklad), mal súd prvého stupňa po zažurnalizovaní dokladu preukazujúceho túto skutočnosť, spis opätovne predložiť dovolaciemu súdu na rozhodnutie o dovolaní vo veci samej.

Nakoľko najvyšší súd k dnešnému dňu neeviduje žiadne neskončené konanie o dovolaní sťažovateľa, považujeme návrh sťažovateľa adresovaný ústavnému súdu, aby najvyššiemu súdu prikázal konať bez zbytočných prieťahov, za neaktuálny.

K dĺžke konania na najvyššom súde považujeme za potrebné poukázať na skutočnosť, že vec bola pridelená senátu O – V, ktorý v danom čase prejednával a rozhodoval všetky dovolania účastníkov smerujúce proti rozhodnutiam vydaným senátmi obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho (§ 10a ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov). Predsedom senátu bol JUDr. Juraj Seman, ktorý súčasne ako predseda obchodnoprávneho kolégia vykonával a aj v súčasnosti vykonáva okrem rozhodovacej činnosti aj ďalšie činnosti v súlade s Rozvrhom práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky platným pre ten-ktorý rok, zverené mu podľa § 21 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa čl. 17 Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Všetky senáty najvyššieho súdu, až na zákonné výnimky, vybavujú veci podľa poradia, v akom im boli predložené. Rovnako je potrebné zdôrazniť, že uplatňovanie práva priznaného čl. 48 ods. 2 ústavy musí byť v súlade s čl. 12 ods. 2 ústavy, ktorý zaručuje základné práva (vrátane práva na konanie bez zbytočných prieťahov) všetkým oprávneným osobám bez akéhokoľvek zvýhodňovania. Je nespochybniteľným faktom, že v rovnakom čase na identickom mieste sa právo na konanie bez zbytočných prieťahov zaručuje mnohým osobám, ktoré sa v početných konaniach obrátili na súd s požiadavkou o odstránenie právnej neistoty. S prihliadnutím na túto okolnosť, nikto z účastníkov konania nemôže oprávnene žiadať, aby sa súd ihneď zaoberal práve jeho vecou, pretože to nie je v jeho fyzických možnostiach.“ V závere svojho vyjadrenia najvyšší súd navrhol, aby ústavný súd vyslovil, že v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo V 19/2012 k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nedošlo.

Sťažovateľ na vyjadrenie najvyššieho súdu zo 14. februára 2014 reagoval prípisom z 24. marca 2014, v ktorom uviedol:

«V prvom rade treba zdôrazniť, že sťažovateľ nemá a ani nemal žiadnu vedomosť o tom, že spis vedený na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 1 Odbo V 19/2012 bol opäť vrátený (druhý krát) na Krajský súd v Bratislave. Pred podaním sťažnosti na prieťahy v konaní sťažovateľ na základe nahliadnutia do spisu i telefonicky zisťoval, že spis sa nachádza na Najvyššom súde Slovenskej republiky. O druhom vrátení spisu na Krajský súd v Bratislave nebol informovaný a to ani zo strany Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ani zo strany Krajského súdu v Bratislave.

Sťažovateľ podal dovolanie v apríli 2009 a súčasne požiadal o oslobodenie od vysokého súdneho poplatku, ktorej v súvisiacom konaní nebolo vyhovené. Zo samotného vyjadrenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je zrejmé, že vo veci samej nedošlo k rozhodnutiu od mája 2010, kedy prvýkrát bolo dovolanie doručené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (po rozhodnutí o žiadosti sťažovateľa ohľadne súdneho poplatku). Začína teda plynúť štvrtý kalendárny rok, keď sťažovateľovi nebola poskytnutá súdna ochrana vo forme rozhodnutia súdu o podanom dovolaní. Pri takej dlhej dobe nie je podstatné, pre aké údajné formálne vady do dnešného dňa Najvyšší súd Slovenskej republiky nerozhodol o podanom dovolaní. Nie vinou sťažovateľa si súdy posielajú jeho

dovolanie dlhé roky „sem a tam“ namiesto rozhodovania. Sťažovateľ splnil si všetky svoje povinnosti, ktoré sú nevyhnutné na rozhodnutie o podanom dovolaní. Dokonca vo februári 2010, po tom, ako Najvyšší súd Slovenskej republiky potvrdil rozhodnutie Krajského súdu Bratislava o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, zaplatil súdny poplatok za podané dovolanie. Od tohto momentu z pohľadu sťažovateľa nič nebránilo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky v rozhodnutí vo veci samej. Argumentácia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že mu bránilo v rozhodnutí vo veci samej dovolanie sťažovateľa podané vo veci súdneho poplatku sa javí ako účelové, pretože súdny poplatok bol zaplatený. Najvyšší súd Slovenskej republiky mal možnosť overiť zaplatenie súdneho poplatku na Krajskom súde Bratislava a rozhodnúť tak o dovolaní vo veci súdneho poplatku a dovolaní vo veci samej naraz. Neurobil však tak, ale vec údajne opäť vrátil na Krajský súd v Bratislave bez rozhodnutia vo veci samej. Takéto umelé predlžovanie konania nie je ospravedliteľné ani zaťažením súdov poukazujúc na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, ani viacerými vráteniami spisu krajskému súdu a nezodpovedá ani rozumnej miere intenzity faktorov, ktoré môžu súdne konanie predlžovať. Z pohľadu sťažovateľa ide zo strany najvyššieho súdu o hľadanie dôvodu, prečo sa nemusí zaoberať dovolaním vo veci samej namiesto hľadania možnosti ako naplniť právo sťažovateľa na konanie bez zbytočných prieťahov a právo na súdnu ochranu.

Vo svetle vyjadrenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky treba pripomenúť, že sťažovateľ nikdy nežiadal, aby s jeho vecou najvyšší súd sa zaoberal prednostne. Trpezlivo čakal na svoje poradie. Na druhej strane, keď Najvyšší súd Slovenskej republiky z rôznych formálnych dôvodov sa nezoberá vecou samou ani štyri roky po tom, čo mu spis bol prvýkrát predložený, je to jednoznačným porušením práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prieťahov. Taktiež treba k argumentácii najvyššieho súdu o vybavovaní vecí podľa poradia podotknúť, že dovolanie vo veci súdneho poplatku bolo vybavené skôr, ako dovolanie vo veci samej, napriek tomu, že evidentne bolo dovolanie vo veci samej doručené súdu skôr usudzujúc zo spisovej značky.

Na záver sťažovateľ poukazuje na to, že ak momentálne spis sa nenachádza na Najvyššom súde Slovenskej republiky, nie je to dôvodom na nevyslovenie porušenia práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prieťahov. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o podanom dovolaní mal spis k dispozícii od roku

2010, mal teda dostatok časového priestoru, aby s využitím dostupných zákonných možností odstránil prípadné formálne nedostatky spisu a vo veci rozhodol. Posunutím spisu späť na Krajský súd v Bratislave bez rozhodnutia vo veci samej sa zodpovednosti za oneskorené rozhodnutie, na ktoré je príslušný a oprávnený jedine on a nie Krajský súd v Bratislave, sa nemôže zbaviť.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vo veci sťažnosti sťažovateľa upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru...

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ sa týka čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza

zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokovanej veci.

1. Predmetom posudzovaného konania o dovolaní podanom proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 84/2008 z 19. februára 2009 v konaní o náhradu škody spôsobenej sťažovateľovi ako podielnikovi ROPF žalovaným porušením povinností vyplývajúcich zo zákona č. 385/1999 Z. z. o kolektívnom investovaní v znení neskorších predpisov. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľa, najvyššieho súdu a z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil, žiadne skutočnosti svedčiace o tom, že by celková dĺžka tohto konania bola výrazne ovplyvnená právnou alebo skutkovou zložitou tejto veci, keďže najvyšší súd sa v predmetnom konaní vecou samou nezaoberal.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria – správania sťažovateľa v predmetnom konaní – ústavný súd nezistil žiadne nedostatky, ktorých dôsledkom by mohlo dôjsť k predĺženiu predmetného konania.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v posudzovanom konaní došlo k zbytočným prieťahom, bol postup najvyššieho súdu na rozhodovaní v predmetnej veci. Pri skúmaní uvedeného postupu najvyššieho súdu ústavný súd vychádzal jednak z priebehu predmetného konania popísaného vo vyjadrení najvyššieho súdu zo 14. februára 2014, ale aj z vlastných zistení v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil, že predmetné konanie bolo poznačené jednak dlhým obdobím nečinnosti najvyššieho súdu trvajúcim od predloženia spisu najvyššiemu súdu 11. mája 2010 až do vrátenia spisu krajskému súdu ako predčasne predloženého 30. apríla 2012. V uvedenom období bol spis v predmetnej veci v dispozičnej sfére najvyššieho súdu s výnimkou krátkodobého obdobia dvoch týždňov (27. októbra 2010 do 15. novembra 2010), počas ktorého sa spis v tejto veci nachádzal na ústavnom súde. S ohľadom na celkovú dĺžku uvedeného obdobia trvajúceho takmer dva roky, počas ktorého najvyšší súd nevykonával v predmetnej veci viac ako prvotné úkony, je podľa názoru ústavného súdu potrebné uvedené obdobie označiť za obdobie nečinnosti tohto súdu.

Okrem uvedeného obdobia nečinnosti ústavný súd zistil, že predmetné konanie bolo poznačené aj neefektívnou činnosťou najvyššieho súdu. Krajský súd predmetnú vec predložil späť 27. augusta 2012 spolu s oboma vo veci podanými dovolaniami (dovoláním vo veci samej zaevidovaným pod sp. zn. 1 Obdo V 19/2012, ako aj dovoláním podaným v konaní o oslobodení od súdneho poplatku zaevidovaným pod sp. zn. 1 Obdo V 20/2012). Najvyšší súd o sťažovateľom podanom dovolaní v konaní o oslobodenie od súdnych poplatkov rozhodol 26. septembra 2013 a následne spis opäť vrátil krajskému súdu, a to bez toho, aby dôsledne venoval pozornosť tvrdeniu sťažovateľa o zaplatení poplatku za podané dovolanie z obsahu samotného dovolania (podľa zistenia ústavného súdu bol tento súdny poplatok zaplatený už 16. februára 2010), vrátil spis v predmetnej veci späť krajskému súdu namiesto toho, aby využil dané mu možnosti overenia si úhrady súdneho poplatku sťažovateľom, a takýmto postupom spôsobil taktiež len zbytočné predĺženie predmetného konania. O nedôslednom postupe najvyššieho súdu v predmetnom konaní napokon svedčí aj fakt, že spis v predmetnej veci bol opätovne najvyššiemu súdu preukázateľne doručený 10. decembra 2013 a podľa zistenia ústavného súdu v súčasnosti je predmetné konanie vedené pod novou sp. zn. 1 Obdo V 23/2013, avšak najvyšší súd vo svojom vo vyjadrení zo 14. februára 2014 uviedol, že *„Nakoľko najvyšší súd k dnešnému dňu neviduje žiadne neskončené konanie o dovolaní sťažovateľa, považujeme návrh sťažovateľa adresovaný ústavnému súdu, aby najvyššiemu súdu prikázal konať bez zbytočných prieťahov, za neaktuálny“*.

Uvedené skutočnosti nesvedčia o tom, že by najvyšší súd organizoval svoj procesný postup v posudzovanom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty sťažovateľa týkajúci sa práv, ktoré boli predmetom konania, tak ako mu to ukladá ustanovenie § 100 ods. 1 OSP, ktoré predstavuje premietnutie ústavnej garancie práva účastníkov občianskeho súdneho konania na prerokovanie ich veci bez zbytočných prieťahov v zákonnej rovine.

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvá už takmer štyri roky a dosiaľ v ňom nedošlo k preskúmaniu veci samej. Aj v dôsledku nečinnosti a neefektívnej činnosti najvyššieho súdu s ohľadom na uvedené nemožno dobu

predmetného konania vedeného na najvyššom súde považovať za ústavne akceptovateľnú ako vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ani vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že označené práva sťažovateľa boli porušené.

III.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal tomuto súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 52 448,12 € od najvyššieho súdu z dôvodov uvedených v jeho sťažnosti.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku preskúvaného konania a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým postup najvyššieho súdu v predmetnej veci a predmet uvedeného konania, t. j. čo je pre účastníka konania v stávke – „at stake“, právnu a skutkovú zložitost' predmetnej veci, správanie sťažovateľa, ktorým nijako neprispel k predĺženiu konania, ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. Petrom Kubikom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie) podľa návrhu právneho zástupcu sťažovateľa a v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 260,32 € (za dva úkony právnej služby) a 2 x 7,81 € režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Odmena advokátovi za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom zvýšená o daň z pridanej hodnoty v sume 55,19 € tak predstavuje celkovú sumu 331,13 €.

Trovy konania je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2014